

3. (as adverb) ¹ Before, in front of, towards; e. g. *Rigv.* or *Atharv.*: गा न ब्राणा अवनीरमुचदभि श्रवो दावने सचेताः (scil. इन्द्रः), where *Sāyana* explains अभि with the ellipsis ददाति (अभ्याभिमुख्येन ददातीति शेषः). ² All round, everywhere, entirely (comp. अभितस); e. g. *Rigv.*: अभि त्वा देव सवितरीशानं वार्याणाम् । सदावन्भागमीमहे (where त्वा is not to be connected with अभि, but with ईमहे; *Sāyana*: त्वां प्रति भागं भजनीयं धनमभि सर्वत ईमहे); or *Sāmav.* or *Vājas.*: अभि त्वं देवं सवितारमोष्योः कविक्रतुमर्चामि सत्यसवं रत्नधामभि प्रियं मतिम्; or *Sāntip.* of the *Mahābh.*: धनाद्धर्मः प्रभवति शैलादभि नदी यथा.

4. (in composition with nouns) ^a Tatpur. ¹ if it is उपपद, it retains the meaning which it has as prefix to the radical; e. g. in अभिक्रम, अभिघात, अभिषेक &c.; ² if it is not उपपद, it implies superiority or excess: excellently, very, very much; e. g. अभिधर्म, अभिनीत, अभ्यधिक.

^b Bahuvr. ¹ Towards, in the direction of; e. g. अभिमनस्, अभिमुख, अभिव्यु. ² Excellently, very, very much; e. g. अभिरूप, अभ्यङ्ग, अभिक्रतु.

^c Avyayibh. Towards, in the direction of; e. g. अभ्यपि, अभिदक्षिणम्, अभिवातम्. E. doubtful; the native E. अ neg. and मि (भा, un. aff. कि) is not very plausible. See मि and the Preface.

अभिक m. f. n. (-कः-का-कम्) Lustful, libidinous; e. g. *Bhātik.*: (Sītā speaks to Rāvaṇa) अपि सिञ्चेः छशानौ त्वं दर्पे मय्यपि यो ऽभिकः. Also अभीक; comp. अनुक. E. अभि, taddh. aff. क् (according to *Pāṇini*; the comm. of the *Amarak.* take it as a Tatpur. of कम् with अभि, kṛit aff. ड; comp. अनुक).

अभिकरण Tatpur. n. (-णम्) Effecting, causing. E. कृ with अभि, kṛit aff. ल्युट्.

अभिकाङ्क्षा Tatpur. f. (-ङ्क्षा) Wish, desire. E. काङ्क्ष with अभि, kṛit aff. अ.

अभिकाङ्क्षित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Wished, desired. E. काङ्क्ष with अभि, kṛit aff. क्त.

अभिकाङ्क्षिन् Tatpur. m. f. n. (-ङ्क्षी-ङ्क्षिणी-ङ्क्षि) Wishing, desirous. E. काङ्क्ष with अभि, kṛit aff. णिनि.

अभिकाम Tatpur. 1. m. (-मः) ¹ Love, affection. ² Wish, desire; e. g. *Sūsruta*: शीताभिकामो भवति शीतेनैव प्रशाम्यति.

2. m. f. n. (-मः-मा-मम्) ¹ Loving, lustful. ² Desiring for; with a noun in the accus. E. कम् with अभि, kṛit aff. घञ्.

अभिकामम् Tatpur. ind. Having desired; e. g. अभिकामं जुहोति. E. कम् with अभि, kṛit aff. णमुल्.

अभिकाल Tatpur. (?) m. (-लः) The name of a town situated on the road from Ayodhyā to Girivraja, the capital of the Kekayas; according to the older redaction of the *Rāmāyana*. E. अभि and काल.

अभिहति Tatpur. f. (-तिः) A class of metres regulated by number and quantity; another and probably more correct reading of अतिहति q. v. E. अभि and हति.

अभिहत्तरी Tatpur. f. (-री) (ved.) (Probably.) The supernatural power which produces diseases; in the *Atharv.*: अपेयं रात्र्युच्छ्वलपोच्छ्वन्वभिहत्तरीः । वीरुत्वेचियनाश्वन्य चैचियमुच्छतु. E. The irreg. fem. of an obsolete base अभिहत्तवन् (छ with अभि, kṛit aff. क्कनिप्, āgama तुक्), the final न् changed to र् and fem. aff. डीप्.

अभिकृप्त Tatpur. m. f. n. (-प्तः-प्ता-प्तम्) ¹ Made, prepared,

produced. ² Guarded, protected (?); e. g. *Śvetāśw. Upan.*: अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषो ऽन्तरात्मा सदा जनानां हृदये संनिविष्टः । हृदा मन्वीशो मनसाभिकृप्तः (*Sāyana*: हृदयस्थेन मनसाभिकृप्तः; but it would seem as if °भिकृप्तः is a misreading for °भिकृप्तः and that the meaning of the sentence is: 'Puruṣa is reproduced by manas which resides in the heart'). E. कृप् with अभि, kṛit aff. क्त.

अभिक्रतु Bahuvr. m. (-तुः) (ved.) A powerful adversary; e. g. *Rigv.*: (इन्द्रः) विभेद वलं नृगुदे विवाचो ऽधामवह्मिताभिक्रतुनाम् (*Sāyana*: क्रतुः कर्म । अभिमुख्येन युद्धार्थं कर्म येषां ते ऽभिक्रतवो बलीयांसः शत्रवः). E. अभि and क्रतु.

अभिक्रन्द Tatpur. m. (-न्दः) A call, a shout; वायोरभिक्रन्दः is the ritual name of the *Sāmaveda* verses 1. 561. b. (= I. 6. 2. 2. s. b., compare इन्द्रस्थापामीव s. v. इन्द्र) and 2. 578-580. (= II. 5. 1. 12). E. क्रन्द with अभि, kṛit aff. घञ्.

अभिक्रम Tatpur. m. (-मः) ¹ A courageous attack. ² Mounting, ascending. ³ A beginning, an undertaking; e. g. *Bhagavadg.*: नेहाभिक्रमनाशो ऽस्ति प्रत्यवायो न विद्यते (*Arjunam.*: इह निष्कामकर्मप्रयोगे ऽभिक्रमस्य प्रारम्भस्य नाशो निष्फलत्वं नास्ति). E. क्रम् with अभि, kṛit aff. घञ्.

अभिक्रमण Tatpur. n. (-णम्) Proceeding towards, approaching; see the instance s. v. अभिक्रामत्. E. क्रम् with अभि, kṛit aff. ल्युट्.

अभिक्रान्त Tatpur. m. f. n. (-न्तः-न्ता-न्तम्) ¹ Approached. ² Commenced, begun; see अभिक्रान्तिन्. E. क्रम् with अभि, kṛit aff. क्त.

अभिक्रान्ति Tatpur. f. (-न्तिः) The same as अभिक्रमण. E. क्रम् with अभि, kṛit aff. क्तिन्.

अभिक्रान्तिन् m. f. n. (-न्ती-न्तिनी-न्ति) Having begun; with a noun in the loc.; e. g. *Lāṭyāyana*: य एषामध्ययने ऽभिक्रान्तिमः स्यात् 'whoever of them (i. e. of the *Vṛatyas*) has made the best beginning i. e. the greatest progress in the sacred study' (*Agnisvāmin*: अभिक्रान्ता अध्ययनेन सर्व इमे ऽभिक्रान्तिनः । अयमेषामभिक्रान्तिमः). E. अभिक्रान्त, taddh. aff. इनि.

अभिक्रामत् Tatpur. m. f. n. (-न्-न्ती-त) Proceeding towards, approaching; e. g. *Jaiminiya-nyāyam.*: साकंप्रस्थापीयेन यजेत पशुकाम इति विहिते कर्मणि श्रूयते । सह कुक्षीभिरभिक्रामन्नाहेति । तच्च चतसृर्भिर्दधिपयःकुक्षीभिः सहाहवनीयदेशे ऽभिक्रमणमाचं श्रुतम् &c. E. क्रम् with अभि, kṛit aff. शतृ.

अभिक्रामम् Tatpur. ind. Having proceeded towards, having approached; e. g. *Kāṭyāy. Śrautas.*: जुष्टा पृषदाज्यखादायोपनिष्क्रम्य पृच्छति श्रुतं हविः शमिताऽरिति त्रिभिरभिक्रामम्. E. क्रम् with अभि, kṛit aff. णमुल्.

अभिक्रोशक Tatpur. m. (-कः) A reviler, an abuser. E. कुप् with अभि, kṛit aff. खुल्.

अभिघ्नत् Tatpur. m. (-न्ता) A destroyer (ved.); e. g. *Rigv.*: अभिघ्नतारो अभि च चमधम् (*Sāyana*: = अभितः शत्रूणां हिंसितारः). Comp. the following. E. घ्न with अभि, kṛit aff. तुच्, or अभि and घ्नत्.

अभिघ्नदा Tatpur. f. (-दा) (ved.) The act of destroying, destruction; applied as an epithet in the sense of 'destroyer' to Aryaman, in the *Rigv.* verse: ह्रवे वो देवीमदिति नमो-भिर्मृत्कीकाय वरुणं मिचममिम् । अभिघ्नदामर्यमणं सुशेवम् &c. (*Sāyana*: अभिघ्नदाम् । घ्निहिंसिकर्म । अभिघ्नतारं शत्रूणां हिंसितारम् &c.). E. घ्न with अभि, kṛit aff. अङ् (?); E.